

Přehled nejdůležitějších novinek 2023

Se začátkem roku 2023 vejde v platnost řada legislativních novinek z gesce MPSV, které se týkají státní sociální podpory, pomoci v hmotné nouzi, důchodů nebo oblasti nemocenského pojištění. Dochází i ke zvýšení minimální mzdy a stravného. Změny nastanou i v oblasti BOZP.

Státní sociální podpora

Zvýšení přídatku na dítě

Přídavky na dítě se navyšují o 200 Kč ve všech věkových kategoriích a v obou výměrách. Cílem je posílení finanční podpory rodin s dětmi s příjmem do 3,4násobku životního minima. O přídavek na dítě lze od léta požádat také online prostřednictvím nového formuláře.

Účinnost: 1. ledna 2023

Sjednocení podmínek pro příspěvek na bydlení

Jednou z nejdůležitějších dávek, které nyní pomáhají s rostoucími náklady, je příspěvek na bydlení. V minulých měsících se několikrát zvyšovaly normativy, naposledy mimořádně od října. Od ledna tento příspěvek dále upravuje. Úprava se týká především tzv. normativních nákladů na bydlení, z nichž se nárok na dávku i její výše odvozují. Z dostupných analýz totiž vyplývá, že některé domácnosti naráží na strop normativů častěji, než jiné (např. jedno a dvoučlenné domácnosti).

Účinnost: 1. ledna 2023

Zvýšení životního a existenčního minima

Částky životního a existenčního minima se navyšují o 5,2 %. Cílem je rozšíření okruhu oprávněných osob pro dávky státní sociální podpory a pomoci v hmotné nouzi i navýšení těchto dávek. Existenční minimum osoby bude měsíčně 3 130 Kč, životní minimum jednotlivce bude měsíčně 4 860 Kč. Částka životního minima osoby, která je posuzována jako první v pořadí, se zvýší na 4 470 Kč měsíčně. Částka životního minima osoby, která je posuzována jako druhá nebo další v pořadí, bude činit měsíčně:

- 4 040 Kč u osoby od 15 let věku, která není nezaopatřeným dítětem,
- 3 490 Kč u nezaopatřeného dítěte od 15 do 26 let věku,
- 3 050 Kč u nezaopatřeného dítěte od 6 do 15 let věku,
- 2 480 Kč u nezaopatřeného dítěte do 6 let věku.

Účinnost: 1. ledna 2023

Pomoc osobám se zdravotním postižením

Zvýšení příspěvku na mobilitu

Příspěvek na mobilitu se zvýší z nynějších 550 na 900 Kč měsíčně. Tato částka bude vyplacena automaticky, není tedy třeba o nic žádat. Zvýšený příspěvek na mobilitu lidé dostali poprvé v prosinci 2022. Ti, kdo využívají zdravotnické prostředky pro dlouhodobou domácí oxygenoterapii nebo plicní umělou ventilaci, dostanou příspěvek na mobilitu ve výši 2 900 Kč. Tato částka bude vyplácena za prosinec, tedy v lednu 2023.

Účinnost: 1. prosince 2022

Pojistné na sociální zabezpečení

Zvýšení sazby pojistného u záchranářů a podnikových hasičů

Opatření souvisí se snížením důchodového věku zdravotnických záchranářů a podnikových hasičů. Dojde k účasti zaměstnavatelů na financování nákladů na dřívější odchod do důchodu tím, že bude zvýšena sazba pojistného placeného zaměstnavateli na důchodové pojištění. Náběh navýšení bude postupný, v prvním roce účinnosti se zvýší o 2 %, ve druhém o 3 %, ve třetím o 4 % a ve čtvrtém o cílových 5 %.

Účinnost: 1. ledna 2023

Nemocenské pojištění

Změna výpočtu nemocenské

Redukční hranice pro úpravu denního vyměřovacího základu, který slouží pro výpočet výše dávek nemocenského pojištění, se pro rok 2023 zvyšují takto:

- první redukční hranice na 1 345 Kč,
- druhá redukční hranice na 2 017 Kč,
- třetí redukční hranice na 4 033 Kč.

Zvyšuje se rozhodný příjem pro účast na nemocenském pojištění z 3 500 Kč na 4 000 Kč.

Účinnost: 1. ledna 2023

Nárok na otcovskou poporodní péči při úmrtí dítěte

Nárok na otcovskou poporodní péči se nově týká otců, jejichž dítě se narodí mrtvé nebo zemře v období 6 týdnů ode dne narození. Novinka má umožnit oběma rodičům, které postihla takto závažná událost, vyrovnávat se společně s touto ztrátou. Matka má

v případě úmrtí dítěte nárok na peněžitou pomoc v mateřství. Psychický stav zpravidla neumožňuje řádný výkon zaměstnání, a proto je důležité zajistit i otci možnost pracovního volna s náhradou ucházejícího příjmu ze zaměstnání.

Účinnost: 1. prosince 2022

Důchodové pojištění

Pravidelná valorizace důchodů

Výše základní výměry starobního, invalidního, vdovského, vdoveckého a sirotčího důchodu pro rok 2023 se zvyšuje o 140 Kč na 4 040 Kč, procentní výměra se zvyšuje o 5,1 %.

Účinnost: 1. ledna 2023

Zvýšení starobního důchodu za výchovu dětí (tzv. výchovné)

Výchovné se týká příjemců starobních důchodů, konkrétně toho z rodičů, kdo převážně pečoval o dítě. Za každé vychované dítě se zvýší důchod o 500 Kč měsíčně. Cílem je ocenit zásluhy pečujících osob a zároveň paušálně kompenzovat snížení důchodu, které nastalo v důsledku kariérních výkyvů souvisejících s výchovou. Docílí se také snížení statistického rozdílu mezi průměrným starobním důchodem žen a mužů.

Účinnost: 1. ledna 2023

Snížený důchodový věk u zdravotnických záchranářů a podnikových hasičů

Členům výjezdové skupiny, operátorům zdravotnické záchranné služby, záchranářům horské služby a členům podnikových hasičských záchranných sborů bude důchodový věk snížen na základě principu:

- za 4 400 odpracovaných směn se důchodový věk snižuje o 30 měsíců (tj. 2,5 roku) a za každých dalších 74 směn o 1 měsíc, celkem nejvýše o 5 let,
- zápočet směn bude možné provést zpětně od 1. ledna 1993.

Účinnost: 1. ledna 2023

Zaměstnanost

Zvýšení minimální mzdy a zaručené mzdy

Navýšení minimální mzdy o 1 100 Kč na 17 300 Kč měsíčně (resp. o 7,40 Kč na 103,80 Kč na hodinu), a navýšení nejnižších úrovní zaručené mzdy pro 1. a 8. skupinu prací.

Nejnižší úrovně zaručené mzdy pro 2. až 7. skupinu prací se pro rok 2023 ponechají ve stávající výši.

Skupina prací	Aktuálně platná zaručená mzdy		Zaručená mzda od 1. 1. 2023	
	Kč/hodinu	Kč/měsíc	Kč/hodinu	Kč/měsíc
1.	96,40	16 200	103,80	17 300
2.	106,50	17 900	106,50	17 900
3.	117,50	19 700	117,50	19 700
4.	129,80	21 800	129,80	21 800
5.	143,30	24 100	143,30	24 100
6.	158,20	26 600	158,20	26 600
7.	174,70	29 400	174,70	29 400
8.	192,80	32 400	207,60	34 600

Účinnost: 1. ledna 2023

Zavedení slevy na pojistném pro zranitelné skupiny zaměstnanců

Záměrem je podpora zkrácených úvazků pro osoby nad 55 let, rodiče malých dětí a další. Výše slevy za kalendářní měsíc činí 5 % z úhrnu vyměřovacích základů zaměstnanců, na které může být sleva uplatňována.

Účinnost: 1. února 2023

Cestovní náhrady

Stravné

Za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 163 odst. 1 zákoníku práce („**zaměstnanci v podnikatelské sféře**“) nejméně ve výši:

129 Kč, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,

196 Kč, trvá-li pracovní cesta 12 až 18 hodin,

307 Kč, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Za každý kalendářní den pracovní cesty přísluší zaměstnanci stravné podle § 176 odst. 1 zákoníku práce („**zaměstnanci ve státní a příspěvkové sféře**“) ve výši:

129 Kč až 153 Kč, trvá-li pracovní cesta 5 až 12 hodin,

196 Kč až 236 Kč, trvá-li pracovní cesta 12 až 18 hodin,

307 Kč až 367 Kč, trvá-li pracovní cesta déle než 18 hodin.

Průměrné cena pohonných hmot

Výše průměrné ceny za 1 litr pohonné hmoty podle § 158 odst. 3 věty třetí zákoníku práce činí:

41,20 Kč za 1 litr benzínu automobilového 95 oktanů,

45,20 Kč za 1 litr benzínu automobilového 98 oktanů,

44,10 Kč za 1 litr motorové nafty,

6,00 Kč za 1 kilowatthodinu elektřiny.

Sazba základní náhrady za 1 km jízdy podle § 157 odst. 4 zákoníku práce činí:

u jednostranných vozidel a tříkolek nejméně 1,40 Kč,

u osobních silničních motorových vozidel nejméně 5,20 Kč.

Příspěvek na stravování

Maximální výše daňově uznatelného příspěvku zaměstnavatele na stravování v roce 2023 v souladu s § 24 odst. 2 písm. j) bodu 4 zákona o daních z příjmů činí 107,10 Kč (70 % ze stravného 153 Kč). Z daňového hlediska je optimální v tomto ohledu **stravenka v nominální výši 194 Kč.**

Stravenkový (stravovací) paušál je možné poskytnout až do výše **107,10 Kč** za směnu (70 % ze stravného 153 Kč), aby byl celý na straně zaměstnance osvobozený od daně z příjmů a od pojistných odvodů. Jedná se o daňově uznatelný náklad zaměstnavatele.

Účinnost: 1. ledna 2023

Zdroj: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Zpracovala : Mgr. Renata Valentová

OS DOSIA